Година IV. Timişoara, (Темишвар) 1. октобра 1924. Бр. 19.

ГЛАСНИК

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Timişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

К. 551. през. из 1924.

Парохијском свештенству.

Поводом спровађања закона о држављанству, да би ова Конзисторија имала тачне податке о томе који је подручан свештеник држављанин краљевине Румуније а који није — даље да би могла ова Конзисторија спречити поједине случајеве, да се наши свештеници због неправилних путних исправа преко границе претерају, да би даље могла ова Конзисторија средити питање државне припомоћи за оне свештенике који нису румунски поданици пошто исти не могу од државе ништа уживати као страни поданици — позива се сваки подручни свештеник, било да је на парохији, било да је у манастиру, да овој Конзисторији поднесе званичну сведоџбу политичке општине, видирану примпретором, да је држављанин краљевине Румуније.

Рок извршења ове наредбе је 30 дана.

Епарх. Конзисторија у Темишвару, 28. авг./10. септ. 1924.

Стефан
архим. еписк. викар.

Бр. 436. Е. В. из 1924.

Подручном свештенству.

На основу наредбе Министра Вера од 4. септ. 1924. бр. 41307. донесене на одлуку Министра Војног бр. 28858/924. да би се могла водити тачна евиденција којој вероисповести који војни обавезник припада -- упућује се свештенство, да у споразуму са политичком општином и шефом жандармеријске постаје при попису војно-обавезника настоји, да поред података наших Срба војника буде стављено да припадају православној српској цркви.

Окружни протопрезвитери имају при визитацијама на спровађање горње наредбе пажњу обратити и свако занемарење и неиспуњавање исте овамо пријавити.

Парохијско свештенство је обавезно, да у годишњим извештајима о протопрезв. визитацији у примедби назначи, шта је у овом погледу учинило.

У Темишвару, 28. авг./10. септ. 1924.

Стефан
архим. еписк. викар.

Број 7. из 1924.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Арадгају расписује се стечај са правом уживања:

1. Прописна плата и доплатци по државним законима.
2. Слободан стан у природи.
3. Писаћи паушал од 200 леја годишње.
4. Башта у природи, величине од 1 кат. јутра 600 □.
5. Потребан огрев — 10 куб. метара.

Дужности су прописане Школ. Уредбом и наређењима дисциплинарних правила без појачке дужности.

Рок стечаја је до 1. јануара 1925. г. по н. к.

У Арад-Гају, 16/29. авг. 1924. год.

Иван Ракић с. р., перовођа. (м. п.) **Миша Нецин** с. р., председник.

Овај стечај одобрио је Епарх. Шк. Одбор темишварски 10/23. септ. 1924. под бр. Ш. 448. през. из 1924.

Службени део.

Извештај о раду Епарх. Управе.

Рад седнице Епарх. Конзисторије од 25. јуна/8. јула 1924. год.

Оверовљен је записник седнице од 8/21. фебр. 1924. — Узето је на знање извешће прав. рум. Конзисторије у Араду, да рум. свештеник у Кнезу одустаје од потраживања бира једне Румунке, удате за Србина. — Узето је на знање, да су неки списи који се тичу модошке ц. о. послати Епарх. Конзисторији у Вел. Кикинди на надлежно решавање. — Узето је на знање извешће Еписк. Викара о разрешењу Милоја Марцикића од администрације парохије у Тем.-Граду и постављању за а. п. у Белобрешци. — Наређено је катихизовање неких ученика страних основних школа у Темишвару. — Узети су на знање извештаји о испитима из веронауке. — Јером. К. С. у М. замерено је због занемаривања учит. дужности у Ч. — Одобрен је план за зидање капеле на гробљу у Вел. Св. Миклушу, коју подиже о своме трошку и бринуће се за издржавање њезино Јоца Добрић. — Установљене су нове што-

ларне наплате за црквр. функције. — Исто тако за молбе за диспензације и бракоразв. пресуде. — Проглашене су све бракоразв. пресуде из последње седнице правомоћнима усљед недостатка призива. — Разведени су бракови: Драгутина Никића и Истирке рођ. Аврамов из Фенлака, Јоце Драгића и Софије рођ. Мађеј из Сараволе, Ивана Аћимовог и Видосаве рођ. Исаков из Срп. Чанада, Живка Лацића и Марије рођ. Страјин из Срп. Св. Петра, Цвеје Мунћана и Косане рођ. Ћирић из Кетфеља, Уроша Ђуричиног и Евице рођ. Живић из Срп. Чанада, Милоша Стојановог и Катице рођ. Тодоров из Срп. Св. Петра, Милоша Стојановог и Катице рођ. Тодоров из Сараволе, Милоша Ђуричиног и Босиљке рођ. Нецин из Срп. Чанада, Владе Илијиног и Анке рођ. Грујин из Немета, Ивана Јоциног и Марије рођ. Герлешћан из Немета, Раде Бандиног из Мартоноша и жене му Пијаде рођ. Ђурђев из Кам. св. Ђурђа, Нове Аћимовог и Миле рођ. Суботић из Сараволе. — Наређено је позакоњење Саве Којић из Гада усљед накнадног брака матере Милке са природним оцем Живаном Поповим. — Наређено је парох. звању у Тем.-Мехали, да у матици крштених убележи, да је Петар Босијок променуо своје презиме на Босиљевић. — Узето је на знање, да је свештенству препоручен Мали Јерејски Молитвослов од епископа браничевског Митрофана. — Узето је на знање, да је ц. о. у Фењу поделио овоепарх. Админ. Одбор укор због недоличног дописивања са овом Конзисторијом. — Изнимно је дозвољено, да Др. Михајло Живановић вел. капетан полиције у миру ужива до краја 1925. год. свој стол у цркви тем.-градској с тим, да за то време има склопити и црквр. брак. — Узето је на знање, да је ц. о. у Ђиру набавила ново звоно. — Наређено је позакоњење Милана Мишонов из Срп. Чанада усљед накнадног брака матере Јулијане са природним оцем Лазаром Илијин. — Подељен је укор јером. М. Ш. а. п. у Т.-М. због стварања зађевица и бављења свештенику недостојним пословима. — Узето је на знање, да је свештенству издата окружница, да своје карнете за путовање не потписује само. — Узето је на знање, да је ц. о. у Вел. Св. Миклушу исплатила потраживање јером. Германа Јојића бившег а. п. там. — Ц. о. у Тем.-Фабрици позвана је, да одборски закључак о уређењу парох. берива поднесе црквр. скупштини на одобрење и да до 1. октобра испразни и у ред доведе парох. стан. — Пријављен је субпрефектури у Темишвару Александар Штефан из Гада, који прети свештенику и буни Румуне против српске цркве и школе. — Поверено је протонам. Душану Гајићу, да испита наводе тужбе против јером. С. П. а. п. у Ф. — Саопштен је ц. о. у Тем. Граду и Тем.-Фабрици отпис министра вера, да им се не могу повратити гробља на руковање. — Поводом извешћа прав. рум. Конзисторије у Карансебешу, да су прав. Румуни у Гаду затражили да буду примљени у крило прав. рум. цркве иступањем из срп. прав. црквр. општине там. и да су примљени у прав. рум. митрополију и епископију карансебешку те замолбе, да се ово хијарирхијско деобно питање ванпарничним путем реши, одговорено је, да је то жеља и ове Конзисторије па су одређени изасланици за вођење преговора. — На овд. допис о компетенцији духовних судова код развода брака између прав. српске и румунске странке одговара прав. рум. Конзисторија у Карансебешу: да такав брак може и српски и румунски духовни суд разрешити. Пожурена је прав. рум. Конзисторија у Араду за одговор у истом предмету. — Поводом овд. дописа, да се изрече, да се брак између прав. Срба и Румункиња и обратно склапа свагда у цркви невесте и само дозволом њезиног свештеника да се може склопити и у цркви младожење, прав. рум. Конзисторија у Карансебешу потпуно прихваћа овд. становиште, дочим она у Араду каже, да се брак може ма у којој цркви склопити према томе, како су се споразумели младожења и невеста. Последња је умољена, да се поново позабави овом питањем и да усвоји овд. становиште као правилно. — Пожурен је П. Х. парох у Л., да на пријаве там. комуналног шк. одбора због разних изгреда и председника ц. о. у Соколовцу због невраћања новца изјашњење поднесе. — Узето је на знање, да је Живојин Негованović а. п. у Вел. Св. Миклушу прешао у СХС. и да је та парохија предата привремено јером. Герману Јојићу а. п. у Сараволи у опслуживање. — Списи у ствари захтева прав. рум. ц. о. у Чакову, да добије приход од гробља у натраг од дана деобе, издати су конз. фискалу на мњење. — К. Л. а. п. у З. подељен је укор због нештићења интереса ман. Златице за време управљања са истим манастиром и осуђен је, да врати манастиру проузроковану штету и да накнади извиђајне трошкове. — Наређено је позакоњење Јована и Ангелине Кошар из Краљевца усљед накнадног брака матере им Марије са природним оцем Ђорђем Пелићем. — Узето је на знање, да се црква у Арад-Гају оправља и да се за то време у богомољи служи. — Подељена је дозвола свештеницима-учитељима, да похађају румунски учит. курс ради изучавања језика и националних предмета. — Пријаве Др. М. С. и Еписк. Викара против М. М. бившег а. п. у Т.-Г. због врећања и разних преступа издаће се истоме на изјашњење, када саопшти место свога боравка, које је за сад непознато. — Решено је свега 139 предмета.

Неслужбени део.

Бизерта 1918—1919. год.

(Свршетак.)

У Бизерти је, за последње две године, створена јака српска насеобина. Од децембра 1915. Срби су, у мањим и већим групама, долазили у Бизерту, или пролазили кроз њу непосредно, али је било три момента, када је њихово долажење

било нарочито многобројно и редовно. То је био, прво, долазак после повлачења кроз Црну Гору и Албанију; друго, у августу и септембру прошле године, када су почеле операције на солунскоме фронту; најзад, још првих дана 1917. почели су долазити контингенти југословенских добровољаца из Америке.

Ми смо на афричку обалу ступили бојажљиво, истрошени физички и морално, и — са извесним предрасудама о Африци и њеним становницима. За српског војника цела Африка, колико је има, представљала је, географски и етнографски, једну целину — земљу пуну дивљих зверова, људождера и врућине, од које човек постане црн као гавран. Како су се те предрасуде брзо разбиле! Како су пријатно изненађени и они, који су о Африци били боље обавештени него маса српског народа! Лепе и добро уређене болнице, самарјанска нега, изобиље у свачему што даје развијена култура и богатство — све је то учинило да смо се брзо окрепили, да нам се подигао дух, да нам је поново омилео живот! Французи, који су нас дочекали са дирљивом срдачношћу, остали су нам, стално, непоколебљиви пријатељи. Они су се постарали, не само да нас физички подигну, него и да нам овде створе део отаџбине. И тако су бојажљиви и утучени бегунци, мало по мало, створили у Бизерти снажну насеобину, која има српско обележје и своју лепу и занимљиву историју.

Било би немогућно да се побројe све љубазности које су нам указане и сви наши пријатељи у Бизерти. Ипак се, и нехотице, издвајају четири имена: то је адмирал Гепрат, гувернер Бизете, који је, на свом високом положају, показао у највећој мери пријатељство и симпатије према Србима; то су доктори Самјеж и Брине, управници болнице, који су од својих болница („Фаре" и „Сионе") „начинили прави српски дом, где су се српска вера, српска поезија и српски обичаји неговали као на светоме земљишту наше Отаџбине;" то је капетан Офор, који је омогућио да се штампа овдашњи српски лист „Напред" и основао српску штампарију.

Српска насеобина у Бизерти је готово искључиво војничка, јер су грађанске избеглице, које су за време евакуације искрцане овде, одмах премештене на Корзику и у Француску. Наша команда (која се сада званично зове „Команда Резервних Трупа и Подофицирских Школа") учинила је све да се српски живот у Бизерти што боље уреди и организује. Она је створила и помагала многе корисне установе. Још од фебруара 1916. излази у Бизерти лист „Напред", који српски свет обавештава о савременим догађајима. Од априла 1918. постоји у логору „Лазуаз" српско позориште. Оно има доста богат национални репертоар, који је — готово сав обновљен „по сећању" управника позоришта, Гинића. Од Петров-дана, представе се дају у новој згради, величанствено сазиданој по обрасцу античких, непокривених позоришта. У новоме позоришту може стати око 3000 гледалаца. У августу 1918. основана је Штампарија Српских Инвалида; њу су основали капетан Офор и Морис Вилзон, изасланик српског Релиф Фунда за Северну Африку. У штампарији се инвалиди уче типографском, машинском и коричарском занату. Осим тога, ова штампарија узела је на себе да штампа дела из књижевности и науке, и уопште ствари које ће имати да задовоље просветне потребе нашег народа у изгнанству. Бизерта је још важно средиште за обучавање српских инвалида. У великој касарни „Ламбер" отворено је досада неколико српских занатских школа (столарска, обућарска, кројачка, плетарска, лимарска, браварска, каменорезачка и т. д.), и рад је у пуном јеку. Ове установе помаже српско Министарство Војно и Српски Релиф Фунд. Постоји и школа за неписмене инвалиде. У логору постоји и војничка кооператива-потрошачка задруга, која је до сада дала неочекиване резултате: има и нека врста пољопривредне станице, и са одређеног земљишта покупљено је досада неколико обилатих жетви. Српски војнички логор „Лазуаз" уређен је како се само пожелити може. Он је већ постао читава велика варош, сама себи довољна.

У два маха до сада, у априлу и јулу, приређена је изложба српских рукотворина; обе изложбе успеле су: изложени предмети продати су на јагму, и дошло је много нових поруџбина. Музика Коњичке Дивизије давала је до сада низ концерата, поред осталих један велики симфонијски концерат, са чисто словенским програмом. Она је у свима приликама имала великог успеха. Наша војска виђа се на свима великим свечаностима и манифестацијама. Бизерћани су сачували неослабљене симпатије за српске војнике, ваљане и дисциплиноване, и за њихову познату храброст и врлине.

Наше бављење у Бизерти јесте важан догађај у нашој историји. Казано је да велики ратови приближавају нова поља и нове могућности за развој просвете, да уопште чине почетак новог, напреднијег времена. Пред таквим новим, бољим временом налази се и наш народ. Извесно је да ће догађаји, који су нас довели у овако непосредан додир са западном културом, имати, за нас, добрих последица и изазвати известан преображај. Нека се не заборави, на коме је месту највећи део српског народа упознао запад и западну културу. У историји српске обнове једна од најлепших страна биће задржана за милу и гиздаву Бизерту.

Бизерта, 15. јула 1919. год.

Герман Д. Милошевић,
војни свештеник
при Штабу Резервних Трупа
и Подофицирских Школа.

Објава.

Стављам до знања мојим пријатељима, да сам својевољно иступио из Темишварске Српске Штедионице, где сам као чиновник запослен био.

У Темишвару, 1. септ. 1924.

Светислав Николичин.

КРАЉЕВИЋ МАРКО.

(Наставак.)

ДРУГИ ДЕО.

Б.

19. Краљ Марко и цар Мурат.

Књигу пише турски цар Мурате
У Једрену граду бијеломе,
Књигу даје лаком татарину,
Да је носи у Прилипа града
На кољено српском краљу Марку.

Оде књига бијелу Прилипу,
У зло доба татар долазио
Међу акшам и међу јацију,
Када Марко вечер' вечераше,
С Јевросимом остарјелом мајком
На чардаку на бијелој кули;
Дрмну татар алком на капији.
Зачуо га са чардака Марко,
Па он сиђе низ бијелу кулу,
Те отвори канат на капији:
„Ко то ноћас на капију лупа?"
А кад уђе лаки татарине,
За руку га Марко ухватио;
Од Марка се татар препануо,
У руку му књигу испустио
Па побјеже натраг на капију;
А Марко је књигу прихватио,
Однесе је на бијелу кулу,
Пак на њојзи печат разломио;
У књизи га царе поздрављаше:
„Краљев сине, од Прилипа Марко!
„Добро вићи, што ти књига каже:
„Твој бабајко, Вукашине краљу,
„И његова два брата рођена,
„Деспот Угљеш и војвода Гојко,
„Силну на ме подигоше војску,
„Да ми отму у Једрену царство;
„Ал' се алах Турком осмјехнуо:
„Потукосмо Србе на Марици,
„Погибе ти Вукашин Бабајко,
„И погибе Угљеша и Гојко,
„И њихова сва изгибе војска.
„А што ћу ти јада казивати?
„Јуначка је срећа донијела,
„Те сам српско царство задобио
„На јунаштву и на сабљи бриткој;
„Крајину смо српску придобили,
„Угљешине земље поробили,
„А приђе нам беже Костадине
„Од Кратова града маленога,
„Преклони се Љутица Богдане
„Поглавица јужнога приморја;
„А ти оста у Прилипу граду,
„Баш у столу Вукашина краља.
„Но чу ли ме, од Прилипа Марко:
„Хајде к мени у Једрене б'јело,
„Поклони се и мени преклони;
„Лијепо ћу тебе даровати
„И бабову круну оставити,
„Да краљујеш како теби драго;
„Не тражим ти земље ни градове;
„А да знадем, да си ми под руком,
„Даваћеш ми од земље хараче,
„Пак ћеш мени бити од помоћи,
„Када мени до невоље дође;
„Тако ћемо остат' пријатељи.
„Ако ли ме послушати нећеш,
„Купи војске колико ти драго,
„Ето мене до Прилипа града,
„Да јуначки мејдан дијелимо".

Када виђе, што му књига каже,
То је Марку врло мучно било,
Јуначко је чело намрдио,
А уз образ крвца ударила;
Мисли Марко мисли свакојаке.
Пита њега Јевросима мајка:
„Сине Марко, моје чедо драго!
„Откуд књига, ватром сагорјела!
„Што 'но ми те тако забринула?"
Марко мајци 'вако бесједио:
„Јевросима, моја мила мајко!
„Виђи књигу, да је Бог убије!
„Књига јесте од Једрена града,
„Од проклета турског цар-Мурата;
„Зове мене да с' преклоним, мајко,
„Да му плаћам од земље хараче.
„Ал тако ми Бога истинога!
„Отићи ћу у Једрене б'јело,
„Погубићу турског цар-Мурата,
„Те осветит' мојега бабајка,
„Ма се више не нанео главе!"
Писну стара Јевросима мајка,
Писну јадна, кано љута гуја:
„Авај нама до Бога милога!
„Шта смо данас дочекали тужни,
„Да нам суде од Једрена Турци!
„Још од оног дана несрећнога,
„Кад премину славни цар Стјепане,
„Многе јаде доживјесмо црне;
„Главари се љуто завадише
„Око круне и око господства,
„Завадише, царство оборише;
„А несрећни Вукашине краљу,
„Пред Богом се тешко огр'јешио,
„Јер погуби нејака Уроша,
„Јер погуби цара царевини!
„Ал' га тешка сустигнула клетва,
„Те погибе на Марици мутној,
„Он погибе, како нико није!
„А ти, сине, што ћеш и како ћеш?
„Турци су се грдно посилили,
„Прекрилили земље до Вардара,
„Па сад хоће и на нашу страну;
„А грдна је сила у Мурата,
„Да се браниш, одбранит' се нећеш,
„Јер не имаш с киме ни су чиме,
„Све пропаде на Марици мутној.
„Да се надам у српске главаре:
„Бан Костадин и Љутица Богдан
„Постадоше турски клетвеници;
„Балшићи су у невољи грдној,
„Међу собом заметнули кавгу;
„А с Лазаром ти се завадио
„Око круне и око Призрена, —
„Ни у ког се поуздати немаш.
„Мурат ће нам земљу поробити
„И дворове наше попалити,
„Пак ће тебе, сине, погубити,
„Твоју стару ојадити мајку.
„Но чу ли ме, мио сине Марко:
„Ти с Муратом не замећи кавге,
„Немој, сине, себе погубити,
„Немој своју ојадити мајку!
„Зар је мало јада несрећнога,
„Што у наше ударио дворе,
„Него хоћеш за невољу љуту,
„Да останем сиња кукавица,
„Те да кукам до вијека свога?
„Већ ти хајде цару у Једрене,
„Поклони се и њему преклони,
„Сачуваћеш и круну и главу.
„Ако Бог да и срећа од Бога!
„Те се Срби сложе и погоде,
„Онда с' можеш Мурату осветит',
„Вратити му жао за срамоту.
„Свака сила за времена бива;
„Бог ће дати, па ће добро бити!"

То бесједи мајка Јевросима,
А Марко је мучан и зловољан,
Ниско мрке обесио брке,
Сињи камен пао му на груди,
Мисли јунак што ће и како ће:
Тешко му је мајку послушати,
А још теже Турке упустити,
Да му робе земљу и градове
И бијеле у Прилипу дворе.
Све је мисли на једну смислио,
Па он викну своје вјерне слуге:
„Дајте, слуге, опрем'те Шарина!"

Хитре слуге Шарца опремише,
Оседлаше седлом сребрнијем,
Притегоше седморе колане,
Зауздаше ђемом од челика,
А покрише чохом до кољена;
Изведоше на мермер-авлију.
А допаде Марко до Шарина,
Прекрсти се и закрочи Шарца,
Па повика остарјелој мајци:
„Остан' с Богом, Јевросима мајко!"
— „Пођи с Богом, моје чедо драго!
„На путу ти добра срећа била,
„А несрећа свој пут одмицала!
„Душмани ти под ногама били,
„Кано Шарцу чавли и поткови!"
Оде Марко земљом и свијетом,
Када Марко у Једрене дође,
Лијепо га дочекаше Турци,
А још боље турски цар Мурате:
Сједе Марка на царска дивана,
Посади га царе уз кољено,
Па га дворе паше и везири;
А слуге им пиво изнесоше,
Шећер ију и ракију пију,
А зачињу слатком малвасијом.
Срдит Марко, пак се намрдио,
Све Мурата гледа попријеко,
Покрај себе прикучује ђорду:
Шћаше јунак заметнути кавгу,
Шћаше цару укинути главу.
Ал' то виђе турски цар Мурате,
Кол'ко ј' силан, пак се поплашио;
Ал' се Мурат мудар догодио:
Даје Марку сићана фермана,
Да краљује у Прилипу граду:
„Мој посинко, Краљевићу Марко!
„Краљуј Марко, како теби драго;
„На част теби земља и градови,
„И на част ти данци и харачи,
„Нико теби досађиват' неће,
„Краљуј, сине, како ти ј' и бабо".
Још му даје хиљаду дуката,
Да се рујна понапије винца.
Узе Марко сићана фермана
И узеде хиљаду дуката,
Обишао једренске механе
И Турцима грдно дојадио,
Све пијући а не плаћајући;
Пак се врати својему Прилипу.

(Наставиће се.)

Народ о ракији и слике из народа.

Опклада због ракије.

— Зло пити, а зло непити! Ако пију, бију се, ако непију, опет се бију! — говораше пандур једнога дана пред вратима судничким брижно и озбиљно.

— А што? — припита један.

— Па, тако, побише се људи усред суднице пред влашћу, трезни као свеци. А шта би радили да су пијани!

Председник пресуђиваше спор између Милана и Станоја. Милан је древна пијаница, а Станоје је одличан лажов. Кладили су се због ракије: ако Милан не окуси ракију за годину дана, да му Станоје да 30 динара. Милан је одржао реч и није окусио ракију до одређеног рока, па је потражио од Станоја опкладу. Станоје увија и избегава да плати опкладу. Милан га тужи суду. Суд као што га је дао Бог, немаде куражи да осуди лажова, него поче и он да увија као и Станоје. Видећи то Милан, плану и пљесну Станоја посред образа, те му у име суда сам пресуди за неиспуњену опкладу!

Суд пресуди да Станоје плати Милану 30 динара опкладе, а Милан Станоју 30 динара за претрпљене болове.

Он куса а не пије.

Потрудио се Стеван, друг Микин, да одвикне Мику од пијанчења и пробао је на све могуће начине да га одврати од ракије. Најпосле реши да га опкладом обвеже да не пије ракију, бар за годину дана. И опкладише се тако у механи.

Али Мика да би му доказао још на лицу места да „неће" никад више пити ракију, затражи од механџије један чорбалук с пола литра ракије и једну кашику.

Механџија му донесе. А он припаде да куса кашиком ону ракију као расол.

— Ето, како ти одржа твоју опкладу — рече му Стева дижући руке од њега.

— Ја сам се опкладио да не пијем, а да кусам смем! — рече шерет Мика и продужи да срче ракију.

Људи заграјаше од смеја, и уважише му одбрану, па му се придружише и наставише пијанку цео дан, хвалећи његову досетљивост!...

НАШИ ДОПИСИ.

Освећење великог звона у Темишвару-Мехали.

Срби наши у Мехали набавили су за свој свети храм и пето највеће звоно у тежини од 702 кг. Сада им красе тороњ црквени пет звона лепе хармоније, што нас нарочито весели. И досадања звона, а нарочито ово последње створили су свесни Срби Мехалчани из својих средстава и ако су малобројни и сиромашни, створила је велико звоно љубав према св. 'српској цркви да сви виде да Србин у Мехали живи и да ће живети.

У недељу 11/24. августа т. г. је обављено освећење звона. На освећење се очекивао Епископ-Дијецезан Георгије, али Господин Епископ није могао доћи, пошто је морао бити присутан инсталацији Патријарха српског у Пећи. Освећење звона је обавио Епископски Викар Архимандрит Стефан Николић. Рано изјутра су Срби Мехалчани колима отишли по велико звоно у фабрику А. Новотни и Син у Тем.-Фабрици. Око 9 сати је звоно на граници кварта мехалског дочекала литија црквена, коју је водио парох месни прота Слободан Костић са пр. настојатељем Ман. св. Ђурђа Никанором Савићем и парохом кетфељским Миланом Николићем. Звоно цвећем окићено уз пратњу побожног народа допраћено је пред женски улазак св. храма и стављено за освећење. У 9 сахати пре подне

изасланици црквене општине и певачког друштва „Зоре“ допратиле су на кочијама Епископског Викара у храм мехалски. На свечаној литургији, коју је служио Епископски Викар уз саслужбу проте Слободана Костића месног пароха, пр. настојатеља Ман. св. Ђурђа јером. Никанора Савића, пароха кетфељског Милана Николића, економа Ман. Бездина Лукијана Лолића и ђакона Милутина изговорио је Епископски Викар проповед пуну поуке на темат: „Велик си Господе и чудна су дела Твоја“. Велика црква мехалска је пуна била побожног народа нашег и страног, који су дошли да честитају Србима на набавци звона. Заступљена је била српска црквена општина темешварско-градска и темишварско-фабричка на челу са председницима Др. Миланом Калиновићем и Душаном Јовановићем, Српска Добротворна Женска Задруга са гђом Јулијаном Др. Светозара Димитријевића, Управа Српске Штедионице са чланом Миланом Гавриловићем, који је као мехалчанин највећи прилог за звоно дао. Присутни беху чланови Српског Певачког Друштва темишварског, те Добротворног Друштва „Слога“. Била је заступљена румунска црквена општина и Певачко Друштво са парохом Јованом Плавошиним и Александром Збеганом, присутан је био и заменик градоначелника Др. С. Шаговић, румунски Културни Савез заступао је Др. Валер Мезин народни посланик, била је заступљена даље рим. кат. црквена општина, певачко друштво „Dalkör“, те друштво „Jünglings-Verein“ са својим члановима и многи, многи други. После св. литургије је обављено освећење. На освећењу је говорио месни свештеник прота Слободан Костић. Изнео је велику љубав Срба Мехалчана према својој цркви. И ако су малобројни и сиромашни, готово сами фабрички и жељезничарски раденици, ипак све жртвују да украсе св. храм и да покажу, да Србин у Мехали још живи и да ће живети. Истакао је да га нарочито весели, што су за ово велико звоно скоро 120000 леја поклонили од своје воље без разреза сами чланови парохије мехалске без ичије помоћи са стране. Прочитао је имена приложника за велико звоно. Истакао је да је први прилог дао старина Тоша Недић у своти од 1000 леја и да је „Зора“ певачко друштво поклонила 5000 леја. Од појединаца је највећи поклон дао Милан Гавриловић у своти од 5164 леја. На служби и освећењу је појала „Зора“ певачко друштво мехалско под управом свога председника Велимира Павловића и коровође Манојла Поповог.

У 3 сахата после подне је зазвонило први пут велико звоно, које и само и са осталима приказује узор хармоничких звона. У 4 сата је прота Слободан Костић уз саслужбу свештеника јмн. Серафима Журковића прот. капелана темишварског и јером. Илариона Сујића адм. парохије краљевачке одслужио вечерње. После вечерња је одржано у порти црквеној „село“. На њему је у две-три тачке неколико песама складно и умилно одпевала „Зора“ и Темишварско Српско Певачко Друштво у присуству многих гостију. На селу је говорио Слободан Костић. Из историје парохије приказао је рад старих отаца и дедова мехалских, који су сложним радом сазидали цркву, оправљали је и исплатили Румуне при деоби. Исто тако и данашњи чланови парохије слогом и заједничким радом постизавају успехе. Соколио их је и да се и надаље тако одрже, па ће постићи велике успехе. Село је завршено свирком тамбурашког збора „Зоре“, коју је пропратила српска игра до вечери.

Тем.-Мехала, 10. септ. 1924. К.

Белешке.

ИЗ ЕРАРХ. ПИСАРНИЦЕ. За епарх. админ. референта постављен је са 1. окт. протонамесник Душан Гајић парох у Денти, именовани админ. парохије у Темишвару-Фабрици. Са истим датумом постављен је за епарх. писара ђакон Ман. св. Ђурђа Милутин Вујић а Јован Папин свршен богослов разрешен је службе епарх. чиновника ради припреме за пријем свештеничког чина.

ПРОМЕНЕ У АДМИНИСТРАЦИЈАМА ПАРОХИЈА. Са 1. окт. постављени су за администраторе парохија: Симеон Видак у Вел. Св. Миклушу, протонам. Душан Гајић у Темишвару-Фабрици, јером. Лукијан Младеновић у Краљевцу и Лукаревцу, јером. Иларион Сујић у Рудни, јером. Иринеј Јовановић у Толвадији, Јован Папин сврш. богослов у Денти, Радивој Фенлачки у Соки са Овсеницом, јером. Кирил Секулић у Радимни, јером. Никанор Савић у Ст. Молдави и Мачевићу, јером. Пантелејмон Јоцин у Лесковици, јером. Теодосије Суботић у Фењу а јером. Севастијан Перић у Торњи. Јером. Арсеније Гигић постављен је за протопревв. капелана у Араду а јером. Лукијан Лолић додељен је за заменика оболелом пароху у Срп. Итебеју.

УПРАВА МАН. СВ. ЂУРЂА поверена је са 1. окт. привремено игуману Стефану Николићу а за братство истова манастира постављени су јеромонаси Закхеј Иванов и Мирон Босак.

ЕПИСКОПСКИ ВИКАР поставио је споразумно са црквв. општином у Темишвару-Граду са 1. окт. за ђакона саборне цркве темишварске јерођакона Милутина Вујића епарх. писара.

ИМЕНОВАЊЕ ПРИВР. УЧИТЕЉА. За привр. учитеље именовани су за 1924/25. шк. годину: у Гаду јером. Герман Милошевић, у Ђиру јером. Михајло Јовановић, у Нађфали Милан Бакић, у Дињашу јером. Георгије Драгић, Славна Рацић и Смиља Рацић, у Торњи Јулка Јеремијина, у Кечи Сава Максин, у М. Бечкереку Невенка Томин, у Кнезу јереј Коста Мијатов, у Сараволи Ђира Србован и Даринка Мијатова, у Нађлаку јером. Мирон Кочобанов, у Петровом-Селу јером. Виктор Поповић, у Станчеву јером. Мирон Ненадовић, у Печки Иван Ракић, у Т.-Моноштору монах Данило Адамовић, у Срп. Св. Мартону Јован М. Драгојевић и супруга му Видосава и монах Василије Миливојев, у Срп. Чанаду Невенка Керпенишанова, у Иванди Милан Мијатов, у Фењу Љубица Павлова, у Чакову јереј Георгије Терзић, у Дежану јером. Сергије Јовандић, у М. Гају монах Мирон Јовичин, у Срп. Ченеју јереј Христифор Којић и монах Георгије Малошевић, у Парцу јмн. Симеон Грбић, у Вел. Св. Миклушу Симеон Видак, у Денти Жива Пашић, у Краљевцу монах Димитрије Поповић, у Лукаревцу Жива Поповић, у Рудни јером. Иларион Сујић и Јулијана Веселиновић, у Толвадији јером. Иринеј Јова-

новић, у Соки Радивој Фенлачки и жена му Видосава, у Ман. св. Ђурђу Мирон Босак, у Кам. св. Ђурђу монах Стефан Орбулов, у Мунари монах Кирил Јовановић, у Арадгају Предраг Бугарин, у Варјашу Васа Росић и Велинка Ђорђевић, у Кетфељу јереј Милан Николић и Владимир Ненадов, у Немету Илија Дишић.

ЧЕТВРТИ ИСПИТ СВЕШТЕНИЧКОГ ОСПОСОБЉЕЊА одржан је 2. септ. и на исти су дошли учитељи Ђура Маланковић из Арада, Симеон Видак из Парабућа и Радивој Фенлачки из Рићице, који су испит успешно положили.

СТЕЧАЈНО ИСПИТНА КОМИСИЈА. По овлаштењу преосв. г. епископа-дијецезана Георгија образована је за румунски део епархије темишварске стечајно испитна комисија, коју сачињавају под председништвом Еписк. Викара прота Слободан Костић епарх. бележник и Урош Ковинчић окр. прота арадски. Из истих чланова састоји се и поверенство за оспособљење учитеља за свештеничку службу.

ПРОТОПРЕЗВ. ВИЗИТАЦИЈА. Обављање овогодишње протопревв. вивитације у протопрезвитерату темишварском поверено је проти Слободану Костићу адм. протопрезвитерата темишварског за општине: Темишвар-Град, Темишвар-Фабрика, Дента и Немет; протонам. Душану Гајићу пароху у Денти у општинама: Темишвар-Мехала, Дињаш, Срп. Св. Мартон, Иванда, Дежан, Фењ, М. Гај, Сока, Овсеница, Чаково а Макси Стануловићу пароху у Немету у општинама: Кеча, Срп. Ченеј, Парац, Рудна, Гад, Ђир, Толвадија.

СЛАВА МАН. БЕЗДИНА обављена је на Вел. Госпојину свечано уз учешће многобројног верног народа. Бденије и св. литургију служио је (и на бдењу проповедао) Еписк. Викар са братством. На св. литургији држао је проповед јером. Пантелејмон Дошен. На појутарје славе одслужена је св. литургија а после ње парастос пок. братству и ктиторима и приложницима. Литургију је служио н на парастосу началствовао окр. прота арадски Урош Ковинчић. Славски кум био је Петар Стојановић, знаменити композитор и виртуоз на виолини из Беча.

НОВООПРАВЉЕНУ ЦРКВУ У АРАДГАЈУ осветио је Еписк. Викар 18/31. авг. уз саслужбу окр. проте арадског Уроша Ковинчића, јером. Пантелејмона Дошена и јерођакона Милутина. На св. литургији изговорио је Еписк. Викар проповед а по подне при резању колача одржао је поучно предавање. Евала свесним Арадгајчанима на ревности за славу Божију и украшавање св. храма.

ОСВЕЋЕЊЕ НОВОГ ПАТОСА И ВЕЛИКОГ ЗВОНА У ДИЊАШУ извршио је на Малу Госпојину Еписк. Викар уз саслужбу проте Слободана Костића епарх. бележника, јером. Георгија Драгића а. п. у Дињашу, јером. Мирона Митровића а. п. у Иванди, јереја Јована М. Драгојевића а. п. у Срп. Св. Мартону и јерођакона Милутина. Еписк. Викар ишао је из Темишвара колима преко Ујпеча, где је дочекан величанствено. На улазу у ту општину са чисто немачким становништвом подигнут је био славолук са румунским натписом: „Добро нам дошао", куће беху све искићене заставама. Еписк. Викара поздравио је пред славолуком примпретор Др. Јован Мезин, затим се кренула поворка са силним коњаницима и колима за Дињаш. Еписк. Викар је успут посетио римокатоличку цркву, где га је дочекао прота тамошњи др. Унтервегер са учитељством, представништвом црк. општине и шк. децом. У Дињаш се стигло у 10 с. Пред црквом се слегао силан свет из места и околнне. Еписк. Викара дочекало је поред свештенства, у име којег га је поздравио јером. Георгије Драгић а. п. и учитељство са школ. децом, у име којих га је једна девојчица поздравила предавши му леп букет. По отпоздраву обављен је чин освећења новог патоса, по том је одслужена св. литургија, на којој је Еписк. Викар проповедао на тему: „Прошлост, садашњост и будућност" а после св. литургије освећено је лепо ново звоно. У подне био је заједнички ручак са 150 учесника, на којем је пало много лепих и званичних и незваничних здравица. На литургији је врло лепо појала Темишварска Српска Певачка Дружина, која је у вече и успели концерт приредила. Служи јој на част.

Наша браћа Дињашани заслужују сваку похвалу и признање за бригу им око украшавања там. св. храма и — нарочито у последње време — одушевљавања за сваку народну ствар и све што је лепо и племенито. Само истрајност и сложно напред, па благослов Божји и даљи успеси неће изостати.

ДУШАН НИКОЛИЧИН црквењак св. Ђурђевске српске цркве у Темишвару-Фабрици прославио је ових дана 25 година своје ревносне цркви и народу одане службе, па се том приликом сетио и Гласника, те му приложио 100 леја. Желимо нашем чика Душану да дочека и прославу педесетгодишњице свога савесног рада.

Набавка црквених звона
у Темишвару-Фабрици.

Црквена општина у Темишвару-Фабрици у редовној скупштинској седници одржаној 10. августа т. г. на предлог председника Др. Милана Калиновића решила је, да набави 3 звона за свету цркву своју.

Усљед тога црквено општинска управа овим путем обраћа се п. српском грађанству у Темишвару, да сваки по могућству својим новчаним прилогом црквеној општини при остварењу горњег племенитог подузећа у помоћ притекне.

Прилоге прима уз давање редовне признанице г. Коста Антоновић први тутор.

Имена пак прилагача биће своједобно јавним путем обнародована, а осим тога биће на видан начин, као пример родољубља потомству, истакнута.

У Темишвару-Фабрици, 15. септембра 1924.

Јован Папин с. р., тајник. **Др. Милан Калиновић** с. р., председник.

Три брата и магарац.

Неки човек на самрти, рекао је својим синовима: „Синови! ја умирем а ви остајте; очевине Бог зна немате колико; колико има, будите задо-

вољни. Наслеђе вам је само магарац. Делите братски, ја умирем!" то су му биле последње речи.

По смрти очевој, синови су већали, на који ће начин да поделе очевину. Тада се сети најмлађи:

— А, ја знам како ћемо.

— Како? питаху радознало остала браћа.

— Ево како, поче најмлађи. Једног дана служиће код мене, другог дана код другог, а трећег код трећег! тако ће бити по најбоље.

— Врло красно! рече најстарији брат. — Мени ће — као најстаријем служити прво, па после нека иде даље.

— Пристајемо! рекоше браћа. — То је најбоља деоба! Добро кад се сетио најмлађи.

— Дакле, сад смо се измирили? упита најстарији.

— Јесмо! прихватише остала браћа.

По том се раставише. Најстарији брат поведе магарца својој кући. Сваки оде задовољен, е се добро поделила очевина. Брат га сутра дан поче терати на рад: али га није хтео хранити, велећи: „ха, ово ће бити за мене уштеда: данас нећеш јести, јер ћеш сутра бити код другог брата, а он ће те хранити колачима и разним ђаконијама трпећи за један дан!"

Другог дана магарац дође у руке млађем брату. Он га тераше на рад ал' му ништа не даваше да једе. Магарац ослаби, није могао радити, јер, где је било, да се ради а да се не једе!

Олењио си се! Мој те је брат без сумње добро хранио, па си се угојио, и нећеш да радиш! Наплатићу се ја с тобом! Ја ти нећу ништа давати да једеш! А ти једи: боцу и трње! Па ћеш се провреднити.

Дође трећи дан. Магарац дође у руке најмлађем брату. Он исто рађаше. Магарац малакса. Страшан изгледаше. Чим стане, одмах легне; не може се држати на ногама. Најмлађи виде то. „Ха, олењио си се! моја су те браћа добро хранила, па си научио благовати, а код мене то неће бити".

Магарац, које од рада, које од глади и батина, изнемогне. Више пута пао би у раду, али га бичеви одмах дигну. Бојаше се батина! који час дође, све горе беше магарцу. Већ је прешло меру. По свршеном послу, или кад би се и најмлађи брат одмарао, везаше магарца за суво дрво, јер бојаше се да му не поквари сирово дрво; магарац беше бесан по његовом мишљењу. Али кад се вратио, има шта видети! Магарац је пружио своје папке.

— Дигсе, бре, дигсе, бре, викаше најмлађи, и бичем по ребри: пљус, пљус!

Аја, он ћуташе. Не миче се. Он га поче гурати ногом, аја, он ни мрдну, па ни длаком. Виде брат шта је. Јави осталима, да је „очевина" црклa!

*

Е, сад, браћо, поделите кожу, кад нисте пре умели, да се сложите. Одерите га, па сваком по парче од коже, те направите решето!

МАНИЋ.

Летње јутро. У ваздуху тишина; само што на обали шкрипуће зрикавац, и негде бојажљиво кврчи орлушица. На небу непомично стоје рођави облаци, налик на растресен снег . . . Око купатила које се сад гради, под зеленим врбовим грањем, мува се по води дунђерин Герасим, висок, мршав сељак, с рђом, кудравом главом и лицем зараслим у длакама . . . Он стење, дува и, страшно мигајући очима, мучи се да нешто дохвати испод врбових жила. Лице му све у зноју. Један хват од Герасима, до грла у води, стоји дунђерин Љубим, млад гурав сељак с троугластим лицем и са узаним кинеским очима. И Герасим и Љубим су у кошуљама и гаћама. Обојица помодрили од студени, јер већ више од сата како чуче у води.

— Ама што гураш руком непрестано? — виче гурави Љубим, дрхтећи као у грозници. — Ђаво да те носи! Држи га, држи, јер ће утећи, несретник! Држи, кад ти кажем!

— Неће утеђ' . . . Куд мож' да утече? Завукао се под жиле . . . говори Герасим промуклим, потмулим басом, који долажаше не из грла, но из сред трбуха. — Клизав је, обешењак, — немаш за шта да га ухватиш.

— За шкрге га хватај, за шкрге!

— Ди да му нађеш чкргу . . . Чек'! шчеп'о сам га за нешто . . . За уста сам га ухватио . . . Ух, ал' гризе, поган ниједна!

— Не вуци га за уста, не вуци — испустићеш га! За шкрге га ватај, за шкрге ватај! Опет гура руком, Мајко Божја, ала је тупо! Ватај!

— „Ватај" . . . подражава му Герасим. — Ви'ш ти командира! Дођи ти, па га ватај, гурава несрећо . . . Шта си стао!

— Та ја би га уватио, кад би се могло . . . Где ћу ја овако низак стојати тамо под обалом! Тамо је дибоко!

— Ништа то, што је дибоко . . . Ти допливај . . .

Грбоња размахује рукама, доплива до Герасима, и хвата се за гране. При првом покушају да стане на ноге, потоне сав и пушта бобуке.

— Јесам казао да је дибоко! — вели он, трепћући срдито. — Мањ да ти седнем за врат?

— А ти стани на пањ . . . Жила има много, па су дошле као басамаци . . .

Грбоња напипа петом жиле и, снажно се наједаред ухвативши за неколико гранчица, намести се на једној подебљој жили . . . Ухвативши равнотежу и учврстивши се на новој позицији, он се сагиба и, пазећи да му не уђе вода у уста, почиње десном руком тражити међу жилама . . . Заплећући се у травуљини, клизећи по маховини што се ухватила по жилама, рука му доспе у оштре клеште ракове . . .

— Од куд овај гад овде! — говори Љубим, и љутито избаца рака на обалу.

Напослетку, рука му напипа руку Герасимову и, спуштајући се по њој, долази до нечег љигавог, хладног.

— Еве га! — смеши се Љубим. — Баш позамашан, обешењак! Уклони прсте, сад ћу ја њега . . . за шкрге . . . Чекај, не гурај се лактом, сад ћу ја њега, сад . . . чек' само да га до'ватим . . . Ама куд се чак обешењак увуко под жиле, немаш за што да се уватиш. Никако главу да му напипам . . . Само трбу' што му осећам . . . Уби' ми тог комарца на врату, испече ме жива! Сад ћу ја њега . . . под чкрге ћу ја њега . . . Заобиђи са стране, гурај га, гурај! Боди га прстом!

(Свршиће се.)

Браћа Чендеш, Темишоара. 9961а